

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—.

Litva — cilj nemške osvaja- jalnosti.

Litva je ena izmed baltičkih držav, ležeča ob Vzhodnem morju med Poljsko, Nemčijo, Rusijo in Estonko. Z Rusijo jo veže prijateljska pogodba, odnošaji s Poljsko in Nemčijo pa niso najboljše, marveč so se zlasti v zadnjem času znatno poslabšali. Da Litva sama ne more napram svojim sosedom — to velja osobito o Nemčiji in Poljski — obraniti svoje državne neodvisnosti, je jasno, ker je Litva mala država. Po zemskem obsegu je tako velika ko Nizozemska in Belgija skupaj. Prebivalcev ima preko 2 milijona, po narodnosti je preko 80% litovske narodnosti (Litovci so staro indo-evropsko pleme, njihov jezik je najstarodavnejši vseh indo-evropskih jezikov), 4% pa je nemške narodnosti. Nemci stanujejo zlasti v memelskem ozemlju (mesto Memel = Klaipėda v litovskem jeziku, leži ob morju, k temu mestu politično spada njegovo gospodarsko ozadje).

In vprav radi Memela (Klaipėda) je zavladala napetost med Nemčijo in Litvo. Versajska mirovna pogodba je Memel izločila iz nemškega državnega ozemlja ter predala Veliki antanti, ki jo je upravljala po francoski posadki. Leta 1923 se je Litva polastila Memela, ki ga je potem poslaniška konferenca, odnosno Zveza narodov, priznala Litvi pod pogojem, da uživa v litovski državi široko avtonomijo. Memel je zdaj avtonomni del litovske države z guvernerjem na čelu, ki ga imenuje litovski državni predsednik, in z deželnim zborom, kateri ima avtonomno zakonodavno pravico. V nedeljo so bile volitve v ta deželni zbor, katere so napetost med Litvo in Nemčijo povečale.

Stremljenje narodno-socialistične Nemčije v smeri proti Memelu je osvajalno. Narodni socializem bi rad imel zunajne-političnih uspehov, kakor hlata po njih tudi italijanski fašizem. Pri tem se sklicuje na »nemško« prebivalstvo Memela. V resnici pa je večina memelskega prebivalstva litovske narodnosti, nemške narodnosti so baltički baroni in meščani. Kmetje v memelskem ozemlju res niso vsi litovsko-narodno zavedni, ker so dolgo dobo robovali nemškemu baronom. Nastalo je med delom teh litovskih kmetov posilnemško mišljenje, torej nekaj sličnega nemškutarstvu v naših krajih. Sedaj se litovski narodnjaki trudijo rešiti svoje kmetske rojake posilnemške obzeme. To pa imenujejo Nemci kršitev nemškega posestnega stanja in

kričijo v svet o krivicah, ki se delajo Nemcem v Memelu. Odkar je v Nemčiji zavladal narodni nsocializem, se je narodna zavest memelskih Nemcev dvignila do vsenemškega teženja, ki ogroža celotnost litovske države. V njihovem stremljenju jim je vlil novega poguma in upa glas, ki je prišel nedavno iz velike skupščine narodno-socialistične stranke v Nürnbergu in ki je izzvenel v grožnjo proti Litvi.

V NAŠI DRŽAVI.

Predsednik vlade dr. Milan Stojadinovič se je mudil minuli teden na inšpekcijskem potovanju po Črni gori.

Uredba o znižanju uradniških plač bo popravljena. Zadnjič smo poročali, da je izšla naredba o splošnem znižanju uradniških plač za 7% in z veljavnostjo od 1. oktobra. Poseben odbor ministrov je ponovno uredbo pretresal in je že izdano uradno obvestilo, da bodo uredbo o znižanju plač popravili za uradnike, ki bi pri znižanju prejemkov trpeli očitno krivico.

Sedemodstotno znižanje draginskih doklad za banovinske in občinske uradnike. Zadnjič smo poročali, da je odredil finančni minister v svrhu štednje 7odstotno znižanje draginskih doklad za državno uradništvo. Dne 25. septembra je izšla naredba, da se nanaša 7odstotno znižanje doklad tudi na prejemke banovinskih in občinskih uradnikov ter vpokojencev. Omiljena tozadevna uredba bo stopila kmalu v veljavo. Mestne in podeželske občine morajo izdati tozadevna nadaljna navodila vsaka v svojem delokrogu.

Agrarna reforma glede razdelitve gozdov končana. Kmetijski in minister za šume in rude sta podala izjavo, da je bila gozdna agrarna reforma zaključena dne 27. septembra. V naši banovini je bilo razlaščenih 11 šumskih veleposestev in znaša njih obseg 49.000 oralo. Razlaščene gozdove upravlja začasna državna uprava v Ljubljani.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Zasedanje Društva narodov odgode-no. Na seji skupščine narodov v Zene-

Litva je torej dejanski dokaz za težnje nemškega narodnega socializma na zunanje-političnem področju in za sredstva, ki se jih poslužuje pri tej napadalni politiki. Sredstvo so inozemski Nemci, ki stanujejo kot narodne manjšine v nacionalnih državah. Zaščita teh Nemcev: to je geslo, ki se je pretvorilo v najvažnejši instrument nemško-nacionalne zunanje politike. Iz načela o zaščiti nemške narodne manjšine v kakšni pokrajini se izvaja pravica vesoljnega nemštva do teh krajev.

*

vi dne 28. septembra je tokratni predsednik in čehoslovaški zunanji minister dr. Beneš podal izjavo, da je zasedanje začasno prekinjeno. Z ozirom na italijansko-abesinski spor je rekel dr. Beneš, da Društvo narodov ni moglo rešiti spora v vzhodni Afriki, da bodo morda nastopili radi tega resni dogodki, kljub temu pa še pot za pomirjenje ni zaprta.

Splošna mobilizacija v Abesiniji. — Dne 29. septembra je prejela Zveza narodov v Ženevi od abesinskega cesarja brzojavko, v kateri sporoča, da je izdal povelje za splošno mobilizacijo. Po za-trdilu abesinskega cesarja je postal položaj tako resen, da je morala Abesinija seči po samooobrambi.

Sodelovanje Anglije in Francije glede nastopa proti Italiji, da se prepreči vojna med Italijo in Abesinijo. Znano je našim čitateljem, kako hoče Anglija za vsako ceno preprečiti vojno med Italijani in Abesinci na ta način, da je angleško vojno brodoge zasedlo vse točke, ki pridejo v poštev glede pre-skrbe italijanske vojske v vzhodni Afriki. Za slučaj vojne bi Anglija zaprla Sueški prekop, kakor že ima pod najstrožjim nadzorstvom Gibraltar (morska ožina med Španijo in Afriko). Sedaj se je pridružila angleškim ukrepom Francija in časopisje že piše, da bo prišlo do sodelovanja med Veliko Britanijo in Francijo v Sredozemskem morju.

Nova španska vlada in njen program. Nova španska vlada je bila sestavljena in potrjena od predsednika republike Zamore dne 25. septembra. Vlada je sestavljena iz naslednjih osebnosti: Ministrsko predsedstvo in finance Caprieta (radikal), notranje zadeve Ca-

Zahtevajte povsod

»Slovenskega gospodarja«